
Jak to dělají jinde

Jak to dělají jinde

LIDOVÉ NOVINY

27.3.2012, Rubrika: Akademie, Strana: 19, Téma: Pedagogická fakulta, autor: Radka Kvačková

Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze začalo společně s Centrem pro studium vysokého školství zveřejňovat jakýsi monitoring vzdělávacích systémů ve světě. (To je skvělé!) A hned nám nabídlo materiál o tom, jak funguje školství ve Finsku, tedy v zemi, která platí v oblasti vzdělávání za vzor všem ostatním.

Lze se v něm dozvědět mimo jiné, že Finové zrušili víceletá gymnázia už v šedesátých letech a od té doby mají jednotnou základní školu pro celé spektrum populace. Nebo že se snaží zvýšit podíl středoškoláků na odborných školách (což se jim, stejně jako nám, moc nedaří) a že tam žáci středních škol nejsou vázáni věkovou skupinou, ale mohou studovat podle svého zájmu napříč ročníky. Ovšem s povinností absolvovat určitý počet povinných modulů.

A jak to mají s řízením vysokých škol? Na základě poslední reformy z roku 2009 značně posílila role externích členů správní rady. Musí jich být aspoň 40 procent a z nich se volí také předseda a místopředseda. Další význačnou změnou je postavení rektora, který byl volen profesory a předsedal správní radě. Nyní rektora jmenuje správní rada, musí tedy získat její důvěru.

A u nás se kvůli takovým návrhům demonstruje.

Rozhlížet se, jak to dělají jinde, je vždycky dobré. Německé vyslanectví uspořádalo minulý týden spolu s Učenou společností seminář o tom, jak financují vysoké školství ve Spolkové republice Německo. Poznatek? Řeší úplně stejné problémy jako my. K poznání, že ani bohatý stát nemůže ufinancovat masové vysoké školství, aniž by klesla jeho kvalita, tam došli už dávno. Návrh na zavedení školného však potopila začátkem tisíciletí vláda, v níž rozhodovali Zelení. Spolkové země se ale obrátily na ústavní soud, který jim právo na zavedení mírných poplatků za vzdělávání povolil. Nevyužily toho všechny, avšak ty, které poplatky, odpovídající měsíčně zhruba poplatkům za telefon, zavedly, s ním udělaly dobrou zkušenost. Vzdělávání se zkvalitnilo, přitom sociálně slabších studentů nebylo (prý dokonce naopak) a nepotvrdila se ani obava, že studenti začnou přecházet ze spolkových zemí, kde se platí, tam, kde se neplatí.

Přesto počet spolkových zemí, kde poplatky jsou, nejenže neroste, ale naopak klesá. Proč? Vysvětlení je prosté: volby. Ukazuje se, že poplatky za studium nevdají ani tak studentům jako stranám, které se obávají, že pokud je budou mít ve svém programu, lidé je nezvolí. Přitom podle Volkera Meyera-Guckela z nadačního Spolku německé vědy i podle Brigitte Dreylingové z Německé konference rektorů nikdo nepochybuje, že se politici budou muset ke školnému vrátit, protože jinak nebudou německé vysoké školy konkurenceschopné.

Vyčítat ministerstvu školství, že vysoké školy dost nezohlednily výsledky prvního ročníku státní maturity (jak to učinil například NKÚ), je nefér. Společnosti Scio trvalo několik let, než získala jednotlivé fakulty pro zohledňování Scio testů, a pořád jich je relativně málo. Ministerstvo u nás nenařizuje vysokým školám, na základě čeho mají přijímat studenty (v některých zemích ano), a proto je přirozené, že fakultám bude trvat nějakou dobu, než se rozhodnou vzít nově narozenou zkoušku v potaz.

Ministr Dobeš skončil a mnozí si libují. Není ale pravda, že by byl jen špatným ministrem. Ano, jeho personální politika byla velmi problematická. A mluvil příliš. Byl to ale po dlouhé době ministr, který prokázal odvahu. Spustil dlouho připravovanou státní maturitu, snížil počet úřadů a ústavů a pokusil se o reformu „nedotknutelných“ vysokých škol. Také za učitelské platy bojoval, jak mohl. Pánbůh s ním.

